

Desktop systémy Microsoft Windows

IW1/XMW1 2016/2017

Jan Fiedor

ifiedor@fit.vutbr.cz

Fakulta Informačních Technologií

Vysoké Učení Technické v Brně

Božetěchova 2, 612 66 Brno

Revize 8. 11. 2016

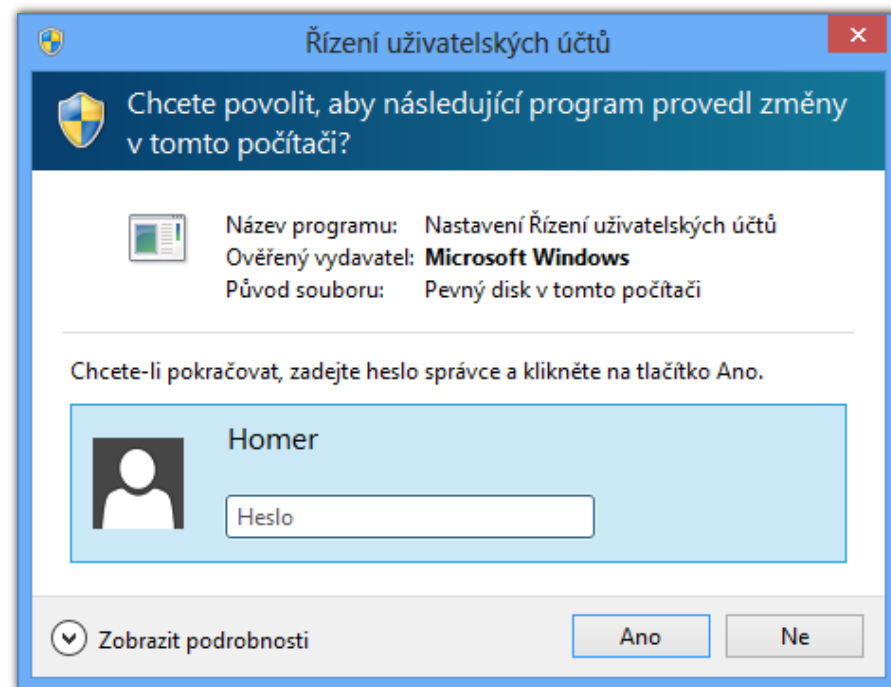
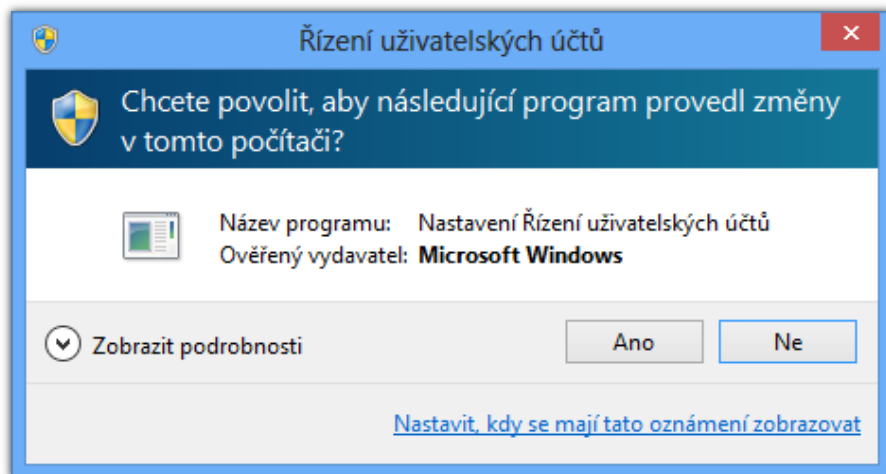
Řízení uživatelských účtů (UAC)

Řízení uživatelských účtů

- **UAC** (*User Account Control*)
- Umožňuje zvyšování (elevaci) oprávnění
- Zvyšuje bezpečnost systému
  - Explicitní souhlas / zadání pověření (*credentials*)
- Úkony, které vyžadují zvýšení oprávnění graficky odlišeny ikonou štítu
- Dvě úrovně nastavení
  - Základní nastavení v ovládacích panelech
  - Pokročilé nastavení v zásadách skupiny

Výzvy k zadání souhlasu a pověření

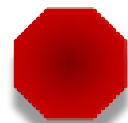

Zvyšování (elevace) oprávnění

- Proces zpřístupnění oprávnění správce uživateli
- Všichni přihlášení uživatelé (včetně správců) běží s oprávněními standardního uživatele
- Vždy pouze pro konkrétní úkon (např. spuštění programu, změnu nastavení systému, ...)
  - Oprávnění pro ostatní úkony musí být zvýšeny zvlášť
- Režim schválení správce (*Admin Approval mode*)
  - Správce musí explicitně potvrdit zvýšení oprávnění
  - Potvrzení formou souhlasu nebo zadání pověření

Standardní uživatel

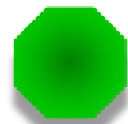
Přístupový token s oprávněními
správce (jiný uživatel)

Správa počítače
(**compmgmt.msc**)

Zvýšení oprávnění
(Zadání pověření)

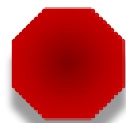

Plocha
(**explorer.exe**)

Přístupový token s oprávněními
standardního uživatele

Správce v režimu schválení správce

Přístupový token s oprávněními
správce

Správa počítače
(**compmgmt.msc**)

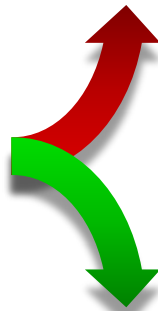

Zvýšení oprávnění

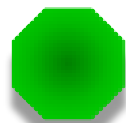
(Zadání pověření či potvrzení)

Přihlášení

Spuštění

Plocha
(**explorer.exe**)

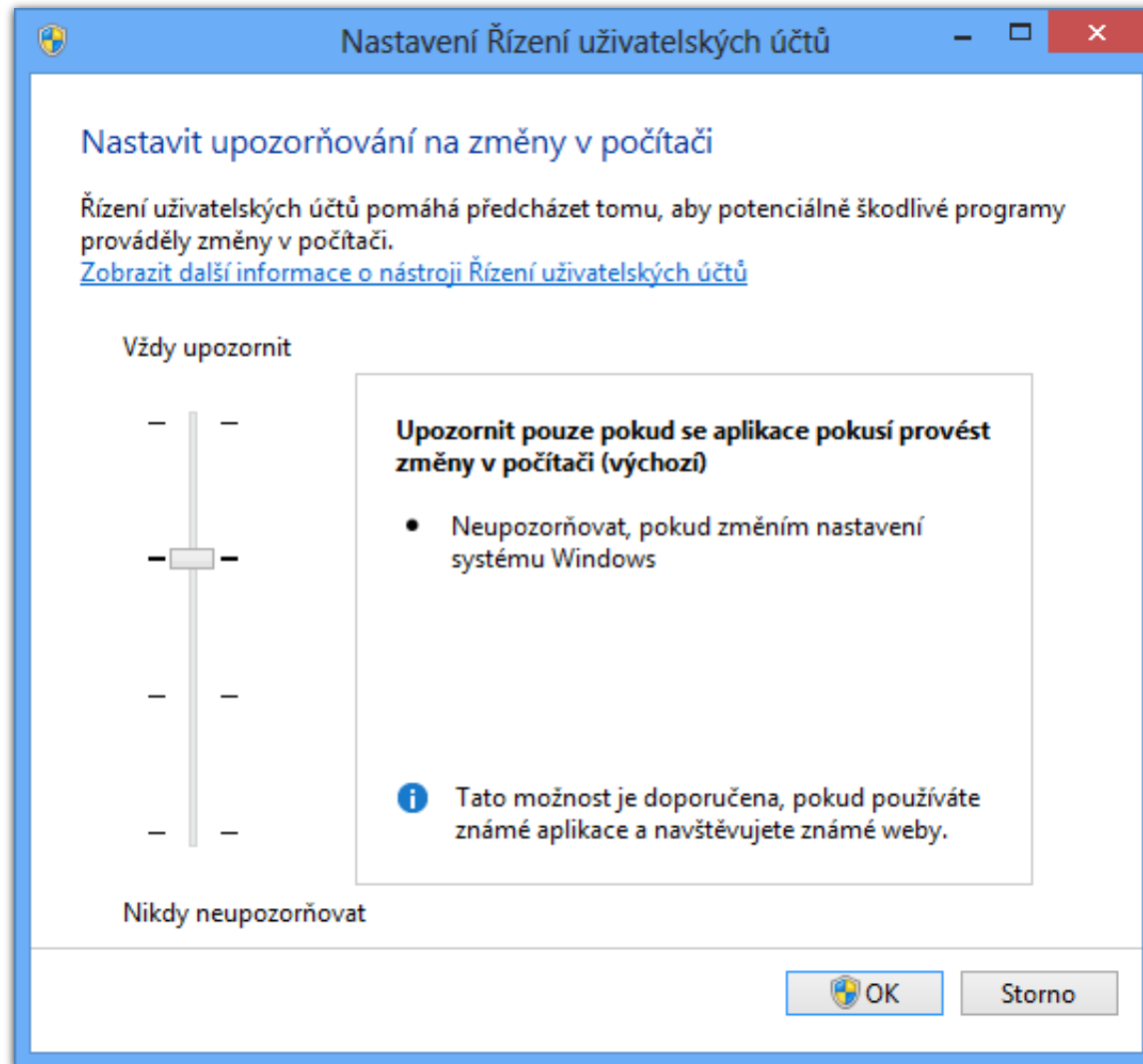
Přístupový token s oprávněními
standardního uživatele

Zabezpečená plocha (Secure Desktop)

- Zabraňuje modifikaci plochy (obrazovky) v době, kdy je zobrazena výzva k zvýšení oprávnění
  - Plocha je v této době nepřístupná (zobrazen snímek)
- Uživatel musí do 150 sekund reagovat na výzvu
  - Po 150 sekundách je zvýšení oprávnění automaticky zamítnuto a zabezpečená plocha zrušena

Základní nastavení

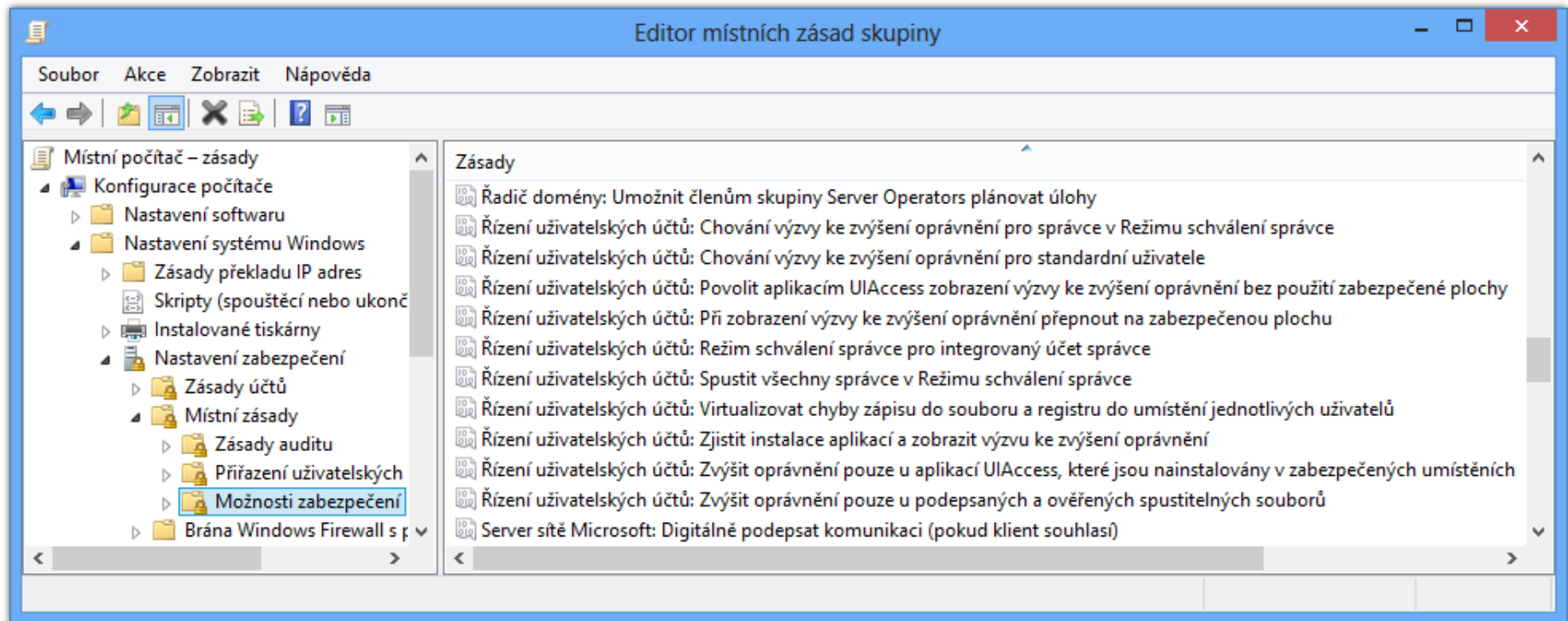

Možnosti základního nastavení

- Vždy upozorňovat
- Upozorňovat pouze pokud se programy pokusí provést změny v počítači
  - Povolit provádění změn v systému Windows nástroji pocházejícími ze systému Windows (jsou podepsány)
- Upozorňovat pouze pokud se programy pokusí provést změny v počítači (nestmívat plochu)
- Nikdy neupozorňovat
  - Povolovat pro správce resp. zamítat pro standardního uživatele všechny žádosti o zvýšení oprávnění

Pokročilé nastavení

- Spuštění příkazem **gpedit.msc** nebo vyhledáním Upravit zásady skupiny (nachází se v Ovládacích panelech v sekci Nástroje pro správu)

Zásady ovlivňující chování UAC (1)

- Chování výzvy ke zvýšení oprávnění pro správce v Režimu schválení správce
  - Zvýšit bez zobrazení výzvy
  - Vyzvat k zadání souhlasu (na zabezpečené ploše)
  - Vyzvat k zadání pověření (na zabezpečené ploše)
  - Vyzvat k souhlasu pro binární soubory neurčené pro systém Windows (výchozí nastavení)
    - Požadovat souhlas pouze v případě, že zvýšení oprávnění vyžaduje aplikace, jenž není součástí systému Windows
- Spustit všechny správce v Režimu schválení správce
  - Zakázáním dojde k vypnutí UAC pro všechny správce
  - Ve výchozím nastavení povoleno

Zásady ovlivňující chování UAC (2)

- Režim schválení správce pro integrovaný účet správce
  - Povoluje Režim schválení správce pro uživatele Administrator
    - Účet Administrator je ve výchozím nastavení zakázán
  - Ve výchozím nastavení zakázáno (tedy automatické zvyšování oprávnění bez jakékoliv výzvy)
- Chování výzvy ke zvýšení oprávnění pro standardní uživatele
  - Automaticky zamítnout požadavky na zvýšení
  - Vyzvat k zadání pověření (na zabezpečené ploše)
  - Výchozí nastavení různé (u serverů většinou zadat pověření, u edicí Enterprise zamítnout, u Professional zadat pověření)

Zásady ovlivňující chování UAC (3)

- Při zobrazení výzvy ke zvýšení oprávnění přepnout na zabezpečenou plochu
  - Při povolení vynucuje použití zabezpečené plochy při výzvách k zadání souhlasu / pověření
  - Při zakázání lze pořád vynutit použití zabezpečené plochy v nastavení chování výzev pro správce / standardní uživatele
  - Ve výchozím nastavení povoleno
- Zjistit instalace aplikací a zobrazit výzvu ke zvýšení oprávnění
  - Umožňuje instalátorům aplikací požadovat zvýšení oprávnění
  - Ve výchozím nastavení povoleno

Zásady ovlivňující chování UAC (4)

- Povolit aplikacím UIAccess zobrazení výzvy ke zvýšení oprávnění bez použití zabezpečené plochy
  - Povoláním mohou uživatelé UIAccess aplikací (např. vzdálené pomoci) reagovat na výzvy ke zvýšení oprávnění
  - Ve výchozím nastavení zakázáno
- Zvýšit oprávnění pouze u aplikací UIAccess, které jsou nainstalovány v zabezpečených umístěních
  - Zakázání umožňuje každé aplikaci požadovat spuštění s úrovní integrity UIAccess (aplikace musí být ovšem pořád podepsána důvěryhodnou certifikační autoritou)
  - Výchozí nastavení je povoleno

Zásady ovlivňující chování UAC (5)

- Zvýšit oprávnění pouze u podepsaných a ověřených spustitelných souborů
  - Všechny nepodepsané aplikace, případně aplikace podepsané nedůvěryhodným vydavatelem, nemůžou vyžadovat zvyšování oprávnění (automaticky zamítnuto)
  - Ve výchozím nastavení zakázáno
- Virtualizovat chyby zápisu do souboru a registru do umístění jednotlivých uživatelů
  - Povolení povolí přesměrování zápisů do chráněných adresářů a větví registru do profilu uživatele
  - Ve výchozím nastavení povoleno

Autentizace a autorizace

Základní pojmy

- Autentizace (*authentication*)
  - Ověření identity uživatele důvěryhodnou autoritou (lokální bezpečnostní autoritou (LSA, *Local Security Authority*), řadičem domény, ...)
  - Vytváří se tzv. přístupový token (*access token*)
- Autorizace (*authorization*)
  - Prokázání identity uživatele pro zpřístupnění určitého prostředku (souboru, adresáře, tiskárny, ...)
  - Ověření oprávnění uživatele resp. skupin uložených v předloženém přístupovém tokenu

Možnosti autentizace ve Windows 10

- Zadáním pověření (uživatelského jména a hesla)
  - Heslo může být standardní, obrázkové nebo PIN
- Čipovou kartou (*smart card*)
  - Dvoufaktorová autentizace pokud je použit i PIN
- Windows Hello (otisk prstu, rozpoznání obličeje)
- Vlastním způsobem vytvořením odpovídajícího poskytovatele pověření (*credential provider*)
  - Možnost kombinace rozdílných metod autentizace
    - Vícefaktorová autentizace, výrazně zvyšuje bezpečnost

Nastavení hesel a uzamykání účtů

The screenshot shows the 'Editor místních zásad skupiny' (Local Group Policy Editor) window. The left pane shows the tree structure with 'Zásady uzamčení účtů' (Account Lockout Policies) selected. The right pane displays a list of policies under the 'Nastavení zabezpečení' (Security Settings) category.

Zásady	Nastavení zabezpečení
Heslo musí splňovat požadavky na složitost	Zakázáno
Maximální stáří hesla	42 dnů
Minimální délka hesla	0 znaků
Minimální stáří hesla	0 dnů
Ukládat hesla pomocí reverzibilního šifrování	Zakázáno
Vynutit použití historie hesel	0 hesel zapamatováno
Doba uzamčení účtu	Nelze použít
Prahová hodnota pro uzamčení účtu	0 chybných pokusů o přihlášení
Vynulovat čítač pro uzamčení účtu po	Nelze použít

Možnosti řešení zapomenutí hesla

- Použití disku pro resetování hesla uživatelem
  - Data pro resetování hesla uložena na disketě nebo USB úložném zařízení (v nechráněné podobě)
  - Zachování všech osobních certifikátů (včetně EFS certifikátů) a hesel uložených ve Správci pověření
- Resetování hesla správcem
  - Ztráta osobních certifikátů (včetně EFS certifikátů) a hesel uložených ve Správci pověření

Zálohování EFS certifikátů

- Export do **.pfx** souboru
  - Chráněn heslem
  - Obsahuje veřejný i privátní klíč
- 3 možnosti exportu
  - Přes průvodce Spravovat šifrovací certifikáty souborů
  - Přes MMC konzoli Certifikáty (**certmgr.msc**)
  - Příkazem **cipher /x <název>**

Správce pověření

- Uchovává přihlašovací jména a hesla pro přístup k síťovým prostředkům (a webovým stránkám)
  - Možnost synchronizace s účtem Microsoft
  - Hesla nelze zobrazit
- Umožňuje zálohu a obnovu pověření
  - Migrace uložených pověření na jiný počítač
  - Zálohuje i některé certifikáty (ne certifikáty pro EFS)
  - Záloha chráněná heslem
  - Zálohování i obnova vždy přes zabezpečenou plochu

Čipové karty

- Obsahují certifikáty použitelné pro autentizaci
  - Možnost zneplatnění (*revoke*) certifikátu při odcizení
- Nativní podpora (ovladače) v systému Windows
- Jednoduchá integrace do Active Directory
- Podpora virtuálních čipových karet
  - Certifikáty jsou uloženy na TPM čipu namísto karty
- Nastavení přes zásady skupiny
  - Možnosti zabezpečení, část Interaktivní přihlašování

Zásady čipových karet

- Požadovat čipovou kartu
  - Při povolení se není možné autentizovat bez použití čipové karty
  - Ve výchozím nastavení zakázáno
- Chování při odebrání čipové karty
  - Žádná akce (výchozí nastavení)
  - Uzamknout pracovní stanici
  - Vynutit odhlášení
  - Odpojit v případě relace Vzdálené plochy

Spouštění programů pod jiným účtem

- Nástroj **runas** [/profile | /noprofile] [/savecred | /smartcard] /user:<jméno> "<program>"
- Spuštěný program běží pod zadaným uživatelem
  - Přístup k prostředkům realizován tímto uživatelem
- Možnost načtení / nenačtení profilu uživatele
  - Při načtení lze přistupovat k šifrovaným datům (EFS) daného uživatele (certifikáty jsou uloženy v profilu)
  - Nenačtení profilu urychluje spuštění programu, ale program nemusí pracovat správně

Pověření a oprávnění

- Zadané pověření lze uložit ve Správci pověření
  - Přepínač **/savecred** pro uložení i použití pověření
- Pověření lze dodat na čipové kartě (*smart card*)
  - Přepínač **/smartcard** (nelze uložit přes **/savecred**)
- Všechny spouštěné programy běží s oprávněními standardního uživatele
  - Nelze zobrazovat výzvy k zadání souhlasu / pověření
  - Není možné provést zvýšení oprávnění jinak než plně automaticky

Omezování aplikací

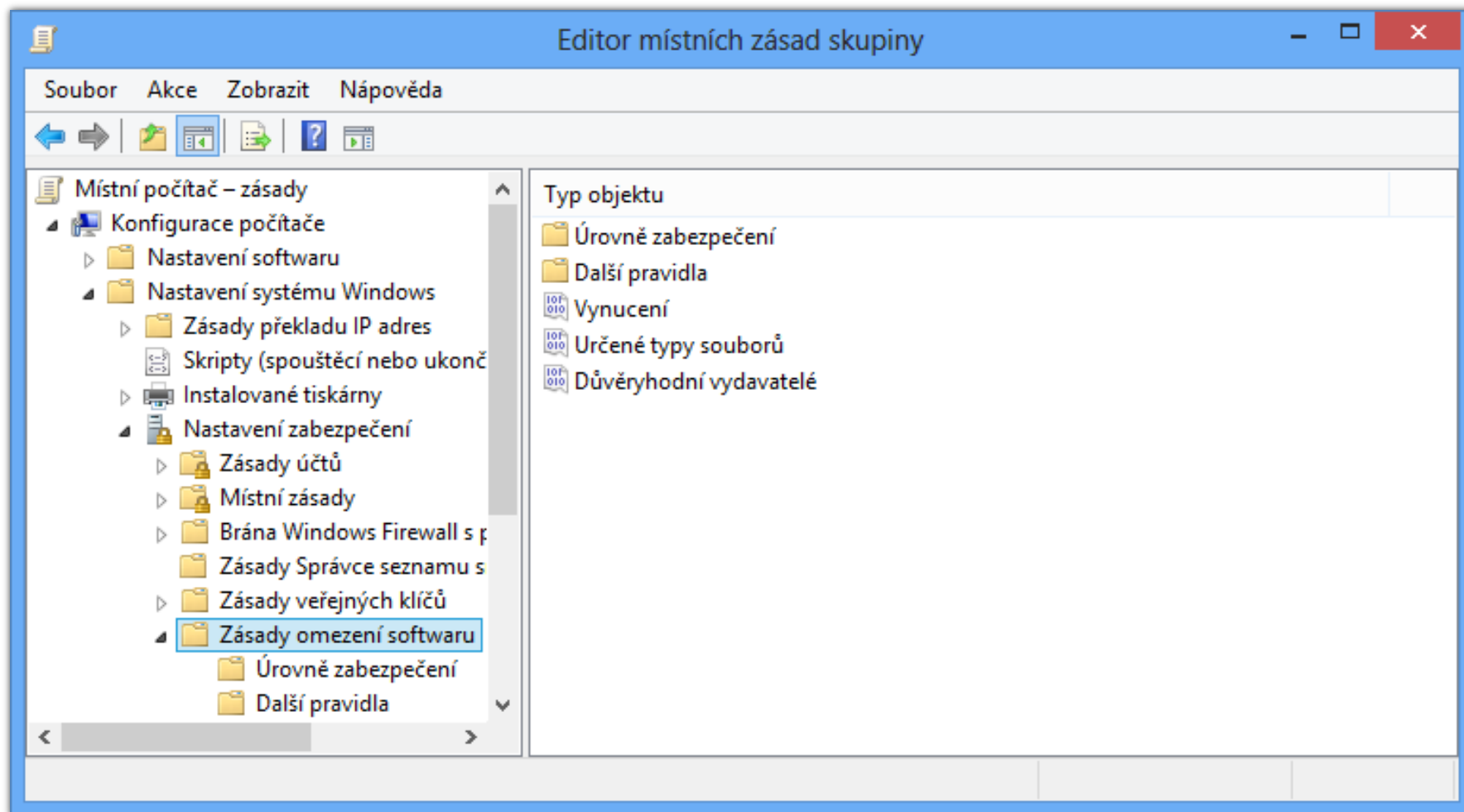
Zásady omezení softwaru

- Podpora od Windows XP a Windows Server 2003
- Celkem 5 různých typů pravidel (podle priority)
  - 1) Pravidla algoritmu hash
  - 2) Pravidla certifikátu
  - 3) Pravidla cesty
  - 4) Pravidla zóny sítě
  - 5) Výchozí pravidla
- Priorita podle specifičnosti pravidel
  - Více specifická pravidla mají vždy vyšší prioritu

Výchozí pravidla

- Vždy může být aktivní pouze jedno
  - Výběr pod uzlem Úrovně zabezpečení
- Celkem 3 výchozí pravidla
  - Nepovoleno
    - Aplikace, jenž nejsou explicitně povoleny nesmí běžet
  - Standardní uživatel
    - Aplikace, jenž nevyžadují oprávnění správce mohou běžet
  - Bez omezení
    - Aplikace, jenž nejsou explicitně zakázány mohou běžet

Nastavení v zásadách skupiny

Pravidla cesty

- Umožňují specifikovat soubory, adresáře či klíče registru (cesty ke klíčům registru)
  - Podpora zástupných znaků * a ?
  - Podpora systémových proměnných (%**SystemRoot**%)
  - Klíče registru musí být uzavřeny mezi znaky %
- Závislé na umístění souboru
  - Lze obejít přesunutím (přejmenováním) souboru
- Pravidla obsahující více specifickou cestu mají vždy vyšší prioritu

Pravidla algoritmu hash

- Umožňují specifikovat pouze soubory
- Generování digitálního otisku (*hash*) souboru
  - Generován na základě binárního obsahu
  - Unikátní pro každý soubor (i pro každou jeho verzi)
  - Mění se při jakékoliv změně souboru
- Potřeba úpravy při každé aktualizaci souboru
- Nezávislost na umístění souboru

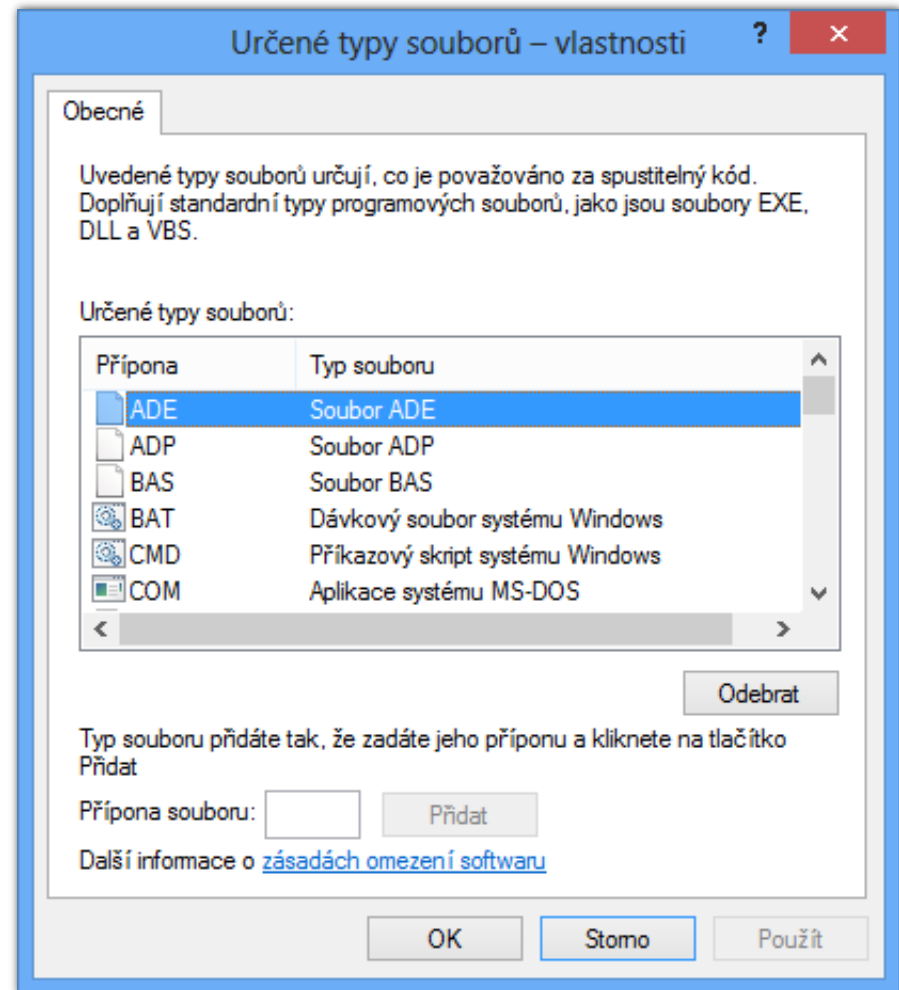
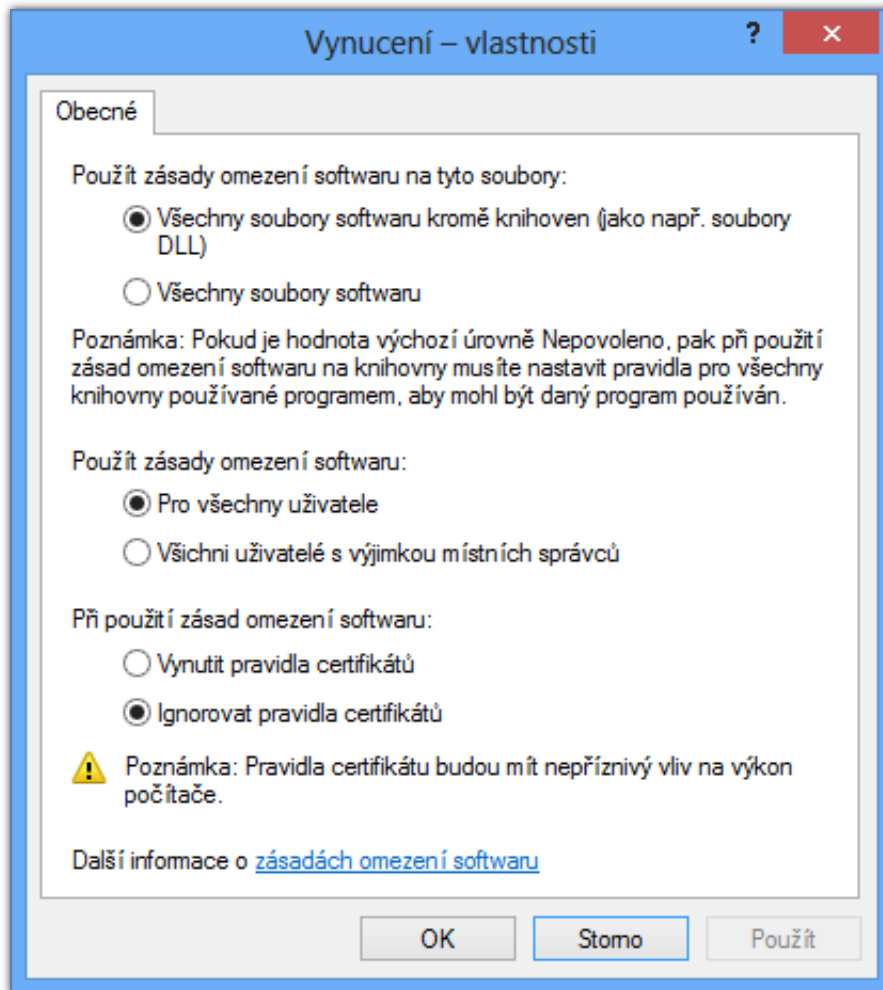
Pravidla certifikátu

- Umožňují specifikovat pouze certifikáty
  - Identifikují soubory podepsané zadaným certifikátem
- Nezávislost na umístění souboru
- Žádná potřeba úpravy při aktualizaci souboru
  - Soubor je pořád podepsán stejným certifikátem
- Nutnost ověřování validity certifikátu
  - Vyšší zatížení počítače
- Aplikovány na všechny soubory daného výrobce
- Musí být explicitně povoleny

Pravidla zóny sítě

- Umožňují specifikovat jen **.msi** soubory získané přes Internet Explorer
- Omezování spouštění **.msi** souborů na základě typu sítě, z níž byly získány
  - Důvěryhodné servery
  - Internet
  - Místní intranet
  - Místní počítač
  - Servery s omezeným přístupem

Vynucení a určené typy souborů

AppLocker

- K dispozici pouze v edici Enterprise
  - Podpora od Windows 7 a Windows Server 2008 R2
- Pro správné fungování musí běžet služba Identita Aplikace (AIS, *Application Identity Service*)
  - Ve výchozím nastavení neběží (ruční start)
- Omezování běhu aplikací pro jednotlivé uživatele nebo skupiny
- Podpora automatického vytváření pravidel
  - Průvodce pro analýzu adresářů a generování pravidel

Typy pravidel

- Pravidla vydavatele
  - Pracují s certifikáty (digitálně podepsané soubory)
  - Lze rozlišovat na úrovni vydavatele, názvu produktu, názvu souboru nebo verze souboru (<, >, =)
- Pravidla hodnoty hash souboru
  - Možnost počítat hodnotu hash pro všechny soubory v zadaném adresáři
- Pravidla cesty
  - Nelze definovat systémové proměnné (jen proměnné AppLocker) ani cesty ke klíčům registru

Kolekce pravidel

- Pravidla pro spustitelné soubory
  - Aplikace na soubory s příponami **.exe** a **.com**
- Pravidla Instalační služby systému Windows
  - Aplikace na soubory s příponami **.msi**, **.msp** a **.mst**
- Pravidla pro skripty
  - Soubory s příponami **.ps1**, **.bat**, **.cmd**, **.vbs** a **.js**
- Pravidla souborů DLL (musí se nejprve povolit)
  - Soubory s příponami **.dll** a **.ocx**
- Pravidla pro zabalené aplikace

Pravidla pro zabalené aplikace

- Omezují běh *apps* (aplikací pro Modern UI)
  - Soubory s příponou **.appx**
- Odlišnosti od ostatních pravidel
  - Lze definovat pouze pravidla vydavatele
    - Mohou reagovat jen na název vydavatele, název aplikace (*package name*) a verzi aplikace (*package version*)
    - Všechny *apps* musí být digitálně podepsány
  - Omezují jak běh aplikace, tak její instalaci
  - Týkají se celé aplikace (všech jejích souborů)
    - Nelze omezovat konkrétní **.exe** nebo **.dll** soubory aplikace

Výchozí pravidla

- Je možné generovat automaticky pro jednotlivé typy (kolekce) souborů
- Povolují spouštění souborů kdekoliv pro správce
- Pro spustitelné soubory, skripty a soubory DLL
  - Povolují spouštění souborů obsažených v adresářích **Windows** a **Program Files** pro všechny uživatele
- Pro soubory Instalační služby systému Windows
  - Povolují spouštění souborů obsažených v adresáři **Windows\Installer** a všech digitálně podepsaných souborů kdekoliv pro všechny uživatele

Nastavení v zásadách skupiny

The screenshot shows the Group Policy Editor window titled "Editor místních zásad skupiny". The left pane displays a tree view of local policies, with "Zásady řízení aplikací" (Application Control Policies) expanded to show "Pravidla pro spustitelné soubory" (Executable File Rules) selected. The right pane shows a table of active policies.

Akce	Uživatel	Podmínka	Název
☒ Povolit	Everyone	Cesta	(Výchozí pravidlo) ...
☒ Povolit	Everyone	Cesta	(Výchozí pravidlo) ...
☒ Povolit	BUILTIN\Administrators	Cesta	(Výchozí pravidlo) ...

Priorita pravidel a výjimky

- 1) Blokující pravidla (akce Odepřít)
- 2) Povolující pravidla (akce Povolit)
- 3) Integrované blokující pravidlo
  - Nelze změnit
  - Blokuje spouštění všech souborů
- Výjimky z pravidel
  - Mohou být ve formě pravidla vydavatele, cesty i hash
  - Lze definovat pro blokující i povolující pravidla
  - Lze definovat jen u pravidel vydavatele a cesty

Auditování

- Monitorování aplikace AppLocker pravidel
  - Informace uloženy v protokolu AppLocker (Protokoly aplikací a služeb | Microsoft | Windows)
- Ukládají se informace
  - Název pravidla
  - SID cílového uživatele nebo skupiny
  - Cesta k souboru
  - Akce (spuštění povoleno nebo odepřeno)
  - Typ pravidla (vydavatel, hodnota hash, cesta)

Nastavení auditování a povolení DLL

